

Grundläggande granskning 10/2025

Sammanställning av iakttagelser år 2025

April 2026
Olov Andersson
Revisionskontoret
Diarienummer: REV 18-2025

Innehåll

1. Sammanfattning	1
2. Iakttagelser år 2025	2
Tabell 1. Grundläggande granskningar år 2025	2
Tabell 2. Fördjupade granskningar år 2025	6

1. Sammanfattning

För år 2025 tog revisorerna fram 16 granskningsrapporter. Av dessa var 9 grundläggande och 7 fördjupade granskningar. Rapporterna finns på www.regionvasterbotten.se/revision.

Enligt God revisionsledning i kommunal verksamhet ska revisorerna varje år göra grundläggande granskningar. De grundläggande granskningarna är översiktliga. Revisorerna granskar om styrelsers och nämnders resultat och styrning och kontroll är tillräckliga. Revisorerna granskar också om räkenskaperna är rättvisande och upprättade i enlighet med lagstiftning och annan normering.

De grundläggande granskningarna omfattar inte alla områden som kan behöva granskas. Inom vissa områden behövs också fördjupade granskningar. Med hjälp av riskanalyser bedömer revisorerna vilka fördjupade granskningar som behöver genomföras för att det ska finnas ett tillräckligt underlag inför ansvarsprövningen. Mot bakgrund av att regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden har ansvar för en stor del av regionens verksamheter är de fördjupade granskningarna i huvudsak inriktade på deras ansvarsområden.

År 2025 var första året som Region Västerbotten redovisade ett positivt resultat, bland annat tack vare att pensionskostnaderna återgick till mer normala nivåer. Resultatet var ett överskott med 18 miljoner kronor. De ekonomiska utmaningarna kvarstår dock. Övriga kostnader har inte minskat i någon större omfattning. Regionen redovisar också ett negativt balanskravsresultat med 125 miljoner kronor. Tillsammans med negativa balanskravsresultat från år 2023 och år 2024 behöver regionen återställa 557 miljoner kronor. Åtgärder som styrelsen och nämnderna vidtagit under året för att komma till rätta med ekonomin har haft begränsad ekonomisk effekt.

På samma sätt som tidigare år visar granskningar på brister i regionstyrelsens och hälso- och sjukvårdsnämndens styrning. Det fanns brister i regionstyrelsens arbete med att leda och samordna förvaltningen av regionens angelägenheter. Det fanns även brister i styrelsens planerings- och uppföljningsprocess. Uppföljning och styrning av införandet av Cosmic har varit otillräcklig. Granskningar visade även att styrelsen behövde utveckla sin målstyrning, resultatredovisning och arbetet med internkontrollplanen.

Granskningar visade att hälso- och sjukvårdsnämnden hade svaga resultat för år 2025. Nämndens underskott var 334 miljoner kronor och många av nämndens verksamheter klarade inte sina budgetar. Åtgärder för att komma tillrätta med underskottet hade begränsad eller ingen effekt. Införande av journalsystemet Cosmic påverkade nämndens verksamheter genom ökad arbetsbelastning, minskad produktivitet och störningar. Det ansträngda läget påverkade resultatet. Nämnden hade år 2025 inte en tillräcklig styrning och kontroll och de åtgärder som vidtogs var inte tillräckliga. Granskningarna visar att nämnden var för passiv i styrningen.

2. Iakttagelser år 2025

Nämnderna ska enligt kommunallagen (6 kap. 6§) se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt och de regler som gäller för verksamheten. Styrelser och nämnder ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig. Med intern kontroll avses all den styrning, uppföljning och kontroll som behövs för att styrelser och nämnder ska kunna fullgöra sitt ansvar gentemot fullmäktige.

Revisorerna har i uppdrag att granska den verksamhet som drivs av styrelser och nämnder. Nedan finns två tabeller. I en första tabell har vi sammanställt slutsatser från revisorernas grundläggande granskningar. I en andra tabell finns slutsatserna från revisorernas fördjupade granskningar.

Tabell 1. Grundläggande granskningar år 2025

Grundläggande granskning	Identifierat väsentliga brister?	Iakttagelser i granskningen
Granskning av delårsrapport per augusti 2025 (Gr 1/2025)	Ja	<p>Granskad nämnd: Regionstyrelsen</p> <p>Granskningen av delårsrapporten är översiktlig. Delårsbokslutet var upprättat i enlighet med gällande regler och gav en rättvisande bild av regionens ekonomiska resultat och ställning. Med anledning av det svåra ekonomiska läget och återkommande underskott framförde revisorerna att det var viktigt att regionstyrelsen säkerställde att det fanns genomarbetade planer och en strategisk styrning som kunde möta de ekonomiska utmaningarna. Det behövdes konkreta åtgärder som gav faktiska effekter.</p> <p>Redovisning och uppföljningen av resultaten för verksamhetsmålen hade brister. Bristerna gjorde att revisorerna inte kunde bedöma måluppfyllelse eller om åtgärderna var tillräckliga för att klara ekonomin. Bristerna i redovisningen riskerade att ge fullmäktige en ofullständig eller missvisande bild av hur ekonomi och verksamhet utvecklades. Det kunde också försvåra fullmäktiges möjligheter att bedöma om ytterligare åtgärder krävdes.</p>
Granskning av fullmäktiges beredningar år 2025 (Gr 2/2025)	Nej	Granskning av: Beredningarna för kompetensförsörjning, demokrati och beredningen för samverkan och regional utveckling.

Grundläggande granskning	Identifierat väsentliga brister?	Iakttagelser i granskningen
Granskning av måltidsnämnden år 2025 (Gr 3/2025)	Nej	<p>Fullmäktiges beredningar hade bedrivit sina verksamheter i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag. En brist var att beredningen för kompetensförsörjningen och beredningen för samverkan och regional utveckling i enstaka fall inte diariefört sammanträdesanteckningar när de upprättades.</p> <p>Granskad nämnd: Måltidsnämnden</p> <p>Måltidsnämnden uppfyllde sina verksamhetsmål för år 2025. Nämnden hade ett överskott på 2 miljoner kronor. Nämnden hade i huvudsak en tillräcklig styrning och kontroll över sitt ansvarsområde. Nämndens uppföljning av verksamhetsmål och redovisning av arbetet med internkontrollplanen kunde dock utvecklas.</p>
Granskning av patientnämnden år 2025 (Gr 4/2025)	Ja	<p>Granskad nämnd: Patientnämnden</p> <p>Nämnden hade ett överskott på 501 000 kronor. Nämnden hanterade tre av fullmäktiges sju mål. För de tre målen var det svårt att bedöma målluppfyllelse då det var otydliga kopplingar mellan indikatorer, nämndens mål och fullmäktiges mål. Nämnden behövde utveckla målstyrningen och internkontrollen. Positivt var att nämnden löpande höll sig informerad om nämndens verksamhet och att nämnden hade beslutat om grundläggande styrdokument.</p>
Granskning av folkhögskolestyrelsen år 2025 (Gr 5/2025)	Nej	<p>Granskad nämnd: Folkhögskolestyrelsen</p> <p>Folkhögskolestyrelsen uppfyllde fem av sina sex delmål och ett mål uppfylldes delvis. Folkhögskolestyrelsen hade ett överskott på 0,4 miljoner kronor. Styrelsens målstyrning och uppföljning kunde utvecklas. Även styrelsens arbete med internkontroll kunde utvecklas. Positivt var att styrelsens löpande höll sig informerad om styrelsens verksamhet och ekonomi samt hade beslutat om grundläggande styrdokument.</p>

Grundläggande granskning	Identifierat väsentliga brister?	Iakttagelser i granskningen
Granskning av regionala utvecklingsnämnden år 2025 (Gr 6/2025)	Nej	Granskad nämnd: Regionala utvecklingsnämnden Regionala utvecklingsnämnden uppfyllde 10 av sina 18 delmål och 8 delmål uppfylldes delvis. Nämnden hade ett överskott med 7,3 miljoner kronor främst med anledning av överskott inom kollektivtrafiken. Nämnden hade i huvudsak en tillräcklig styrning och kontroll. Nämnden hade utvecklat sin målstyrning och uppföljning. Nämnden kunde fortfarande utveckla målstyrningen vad gäller arbetet med indikatorer. Nämnden hade stärkt sin internkontrollplan och utvecklat uppföljningen av internkontrollen. Nämnden hade arbetat för att utveckla ägarstyrningen av kommunala bolag.
Granskning av hälso- och sjukvårdsnämnden år 2025 (Gr 7/2025)	Ja	Granskad nämnd: Hälso- och sjukvårdsnämnden Nämnden hade svaga resultat för år 2025 med betydande underskott på 334 miljoner kronor och bristande kostnadskontroll. Många verksamheter klarade inte sina budget och åtgärder hade begränsad eller ingen effekt. Införande av journalsystemet Cosmic påverkade nämndens verksamheter genom ökad arbetsbelastning, minska produktivitet och störningar. Det ansträngda läget påverkade resultatet. Nämnden uppfyllde endast två av 14 verksamhetsmål. Nämnden hade inte en tillräcklig styrning och kontroll. De åtgärder som vidtogs var inte tillräckliga. Revisorerna var också kritiska till nämndens hantering av fullmäktiges riktade uppdrag. Hanteringen av uppdraget att minska personalkostnaderna visade på bristfälliga beslutsunderlag, osäker ekonomisk styrning och en svag uppföljning. Positivt var att nämnden under året hade utvecklat sin målstyrning och att nämnden hade ett pågående utvecklingsarbete av den interna kontrollen.
Granskning av regionstyrelsen år 2025 (Gr 8/2025)	Ja	Granskad nämnd: Regionstyrelsen Regionstyrelsens resultat år 2025 var inte tillräckligt. Styrelsen hade ett underskott på 19 miljoner kronor och bedömde att 11 av 17 verksamhetsmål uppnåddes. Bedömningarna var dock svåra att värdera på grund av brister i målstyrningen och resultatredovisning. Styrelsen behövde utveckla målstyrningen och fortsätta stärka arbetet med internkontrollplanen. Styrelsen hade strukturer för uppsikt över nämnder, bolag och kommunalförbund men följde inte fullt ut sina egna riktlinjer. Styrelsen hade brustit i ansvaret att leda och samordna förvaltningen av regionens angelägenheter.

Grundläggande granskning	Identifierat väsentliga brister?	Iakttagelser i granskningen
Granskning av årsredovisning år 2025 (Gr 9/2025)	Ja	<p>Det fanns brister i styrelsens planerings- och uppföljningsprocess. Uppföljning och styrning av införandet av Cosmic har varit otillräckligt. Positivt var att styrelsen utvecklat hantering av delegationsbeslut och beslutat om styrande dokument. Styrelsen behövde dock säkerställa att styrdokumenterna var aktuella och efterlevdes.</p> <p>Granskad nämnd: Regionstyrelsen</p> <p>Fullmäktige budgeterade ett överskott på 218 miljoner kronor för år 2025. Resultatet blev ett överskott på 18 miljoner kronor, vilket var 200 miljoner kronor sämre än budget. Balanskravsresultatet var negativt med 125 miljoner kronor. Sammanlagt behöver regionen återställa 557 miljoner kronor inräknat även år 2023 och år 2024. Åtgärder som styrelsen och nämnderna vidtagit för att förbättra ekonomin har haft begränsad effekt. Fullmäktigeuppdrag med ekonomiska målsättningar som riktats till styrelsen och nämnderna har inte i någon större utsträckning inneburit minskade kostnader. Revisorerna var kritiska till styrelsens hantering, uppföljning och redovisning av uppdragen. Det var svårt att värdera uppdragens resultat.</p> <p>Styrelsen bedömde att inget av fullmäktiges finansiella mål var uppfyllda. Styrelsen bedömde att tre verksamhetsmål var uppfyllda och att fyra mål var delvis uppfyllda. Revisorerna instämde i styrelsens bedömning att regionen inte har god ekonomisk hushållning. Granskningen av räkenskaper visade att årsbokslutet var upprättat i enlighet med gällande regler och gav en rättvisande bild av regionens ekonomiska ställning.</p>

Tabell 2. Fördjupade granskningar år 2025

Fördjupad granskning	Identifierat väsentliga brister?	Iakttagelser i revisionsrapporter
Granskning av operationell leasing (Nr 1/2025)	Ja	<p>Granskad nämnd: Regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, regionala utvecklingsnämnden</p> <p>Granskningen visade att det saknades en samlad översikt över avtalen för operationell leasing vilket försvårade styrelsens och nämndernas möjlighet att säkerställa tillräcklig kontroll över verksamheternas hantering av operationella leasingavtal. Det fanns inga generella regler eller riktlinjer för leasing. Granskningen visade på brister i hanteringen av operationella leasingavtal. Exempelvis var avtal inte tecknade i enlighet med delegationsordningar, avtal var inte diarieförda och avtal var inte tecknade med upphandlade leverantörer.</p>
Granskning av föreningsbidrag (Nr 2/2025)	Ja	<p>Granskad nämnd: Regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, regionala utvecklingsnämnden</p> <p>Granskningen visade brister i styrning, kontroll samt uppföljning av bidrag till ideella föreningar. Styrelsen och nämnderna hade inte säkerställt att regler och riktlinjer följdes fullt ut i handläggning av föreningsbidrag. Bidragshanteringen var i stort tillitsbaserad. Då föreningsbidrag var ett riskområde för välfärdsbrott samt att kravet i kommunallagen gällande intern kontroll avseende välfärdsbrott hade skärpts, behövde styrelsen och nämnderna säkerställa att välfärdsbrottsperspektivet beaktades i styrande dokument och i den interna kontrollen. Styrelsen och nämnderna fick ingen information om bidrag som beviljades inom ramen för verkställighet. Att bidrag hanterades på olika sätt kunde minska styrelsens och nämndernas insyn och kontroll av bidragsgivningen.</p>

Fördjupad granskning	Identifierat väsentliga brister?	Iakttagelser i revisionsrapporter
Granskning av planering av vårdplatser (Nr 3/2025)	Ja	<p>Granskad nämnd: Hälso- och sjukvårdsnämnden</p> <p>Granskningen visade att hälso- och sjukvårdsnämnden inte säkerställt en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av vårdplatssituationen för att kunna säkerställa en god vård. Den strategiska styrningen var inte tillräcklig utvecklad. Det saknades en samlad styrning och en långsiktig strategi som säkerställde att planeringen och dimensioneringen av vårdplatser utgick från behoven. Det behövde också finnas riktlinjer för planeringen samt en mer systematisk uppföljning. Positivt var att nämnden ökade antalet disponibla vårdplatser inom den somatiska slutenvården år 2025 samt att det fanns strukturer och rutiner inom verksamheterna för att hantera akut vårdplatsbrist.</p>
Granskning av regionens finansförvaltning (Nr 4/2025)	Nej	<p>Granskad nämnd: Regionstyrelsen</p> <p>Granskningen visade att den fastställda finanspolicyn var ändamålsenligt utformad med en formell struktur för ansvarsfördelning. Finansförvaltningen bedömdes i allt väsentligt ha bedrivits med betryggande säkerhet och uppnått en acceptabel avkastning i enlighet med kommunallagens krav. Den samlade bedömningen var att regionstyrelsen ännu inte säkerställt en helt ändamålsenlig finansförvaltning då det fanns brister. Bristerna var att nyckelpersonsberoende fanns kvar, att det operativa ansvaret för finansförvaltningen inom controllerfunktionen var otydligt, det saknades dokumenterade rutiner, upphandlingen av kapitalförvaltningstjänsten var inte påbörjad samt att det fortfarande saknades ett avtal med extern finansrådgivare.</p>
Granskning av införandet av Cosmic (Nr 5/2025)	Ja	<p>Granskad nämnd: Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden</p> <p>Införandet av Cosmic har kantats av upprepade förseningar och leveransproblem, vilket bland annat inneburit att driftsättningen av systemet skjutits upp vid flera tillfällen. Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden hade inte säkerställt att bytet till Cosmic varit ändamålsenligt. Granskningen visade på brister i styrelsens och nämndens styrning och kontroll inför driftsättningen. Förberedelserna var inte tillräckliga. Exempelvis var inte utbildningen till vårdens medarbetare tillräcklig. Flera riskanalyser innan driftsättning hade visat på allvarliga och väsentliga risker,</p>

Fördjupad granskning	Identifierat väsentliga brister?	Iakttagelser i revisionsrapporter
Granskning av informationssäkerhet (Nr 6/2025)	Ja	<p>trots detta agerade inte styrelsen och nämnden för att hantera eller minimera riskerna. Nämnden hade inte beslutat om uppdrag eller direktiv till verksamheterna inför driftsättningen.</p> <p>Granskad nämnd: Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden</p> <p>Styrelsen och nämnden hade inte säkerställt följsamhet till interna och externa krav inom informationssäkerhet för Cosmic. Ansvarsfördelningen mellan styrelsen och nämnden var otydlig. Ansvarsfördelningen var också otydlig mellan regionen, Sussa och leverantören. Regionen har inte självständigt kunnat initiera, driva och följa upp frågor som krävts för att uppfylla lagkrav inom informationssäkerhetsområdet.</p>
Granskning av visseblåsarfunktionen (Nr 7/2025)	Ja	<p>Granskad nämnd: Regionstyrelsen</p> <p>Granskningen visade att regionens utredning av ett visseblåsarärende inte genomförts på ett tillfredsställande sätt och att det fanns flera brister i hanteringen av det aktuella visseblåsarärendet. Regionstyrelsen behövde vidta åtgärder för att säkerställa att regionens visseblåsarfunktion fungerade på ett ändamålsenligt sätt. Det handlade bland annat om att förbättra interna processer för handläggning av inkomna visseblåsningar och att uppdatera befintliga styrdokument.</p>